

Istungidokument

B9-0333/2021

7.6.2021

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

parlamendi vaadete kohta seoses riiklike taaste- ja vastupidavuskavade
käimasoleva hindamisega komisjonis ja nõukogus
(2021/2738(RSP))

**Damian Boeselager, Bas Eickhout, Alexandra Geese, Jordi Solé, Ernest
Urtasun**
fraktsiooni Verts/ALE nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon parlamendi vaadete kohta seoses riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamisega komisjonis ja nõukogus (2021/2738(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahanõu¹ (edaspidi „taaste- ja vastupidavusrahanõu määrus“),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 174 ja 175,
 - võttes arvesse oma 20. mai 2021. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi õiguse kohta saada teavet riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamise kohta²,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahanõu määrus võeti vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt;
- B. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahanõu määrus on mahu ja rahastamisvahendite poolest enneolematu instrument; arvestades, et komisjon valmistub emiteerima ELi ühiseid võlakirju, sest kõik liikmesriigid on omavahendeid käsitleva otsuse praeguseks edukalt ratifitseerinud³;
- C. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahanõu edukas rakendamine suurendab ka vajadust ELi ühise fiskaalstruktuuri järele ja võiks olla selle aluseks;
- D. arvestades, et demokraatlik kontroll ja parlamentaarne kontroll taaste- ja vastupidavusrahanõu rakendamise üle on võimalik ainult siis, kui Euroopa Parlament on täielikult kaasatud ja kõiki tema soovitusi arvestatakse kõigis etappides;
- E. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahanõu määruse artikliga 26 pannakse alus taaste- ja vastupidavusdialoogile, et selle abil tagada suurem läbipaistvus ja vastutus ning tagada, et komisjon annaks Euroopa Parlamendile teavet muu hulgas liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade ning nende hindamise kohta;
- F. arvestades, et Euroopa Parlament avaldab taaste- ja vastupidavusdialoogi raames käsitletavate küsimuste kohta arvamust, muu hulgas resolutsioonide ja komisjoniga peetava mõttevahetuse kaudu; arvestades, et komisjon peab neid seisukohti arvesse võtma;

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

² Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0257.

³ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

- G. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruhes määratakse kindlaks kuus Euroopale huvi pakkuvat valdkonda, mis kõik esindavad rahastu ulatust ja eesmärki;
- H. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruhes sätestatakse, et üldeesmärk on edendada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, suurendades sellega liikmesriikide vastupidavust, kriisiks valmisolekut, kohanemisvõimet ja majanduse kasvupotentsiaali; arvestades, et selleks on vaja leevendada kriisi sotsiaal- ja majandusmõju, eelkõige naistele, lastele ja noortele, ning aidata kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele, toetades rohepööret – aidates kaasa 2030. aastaks kehtestatud liidu kliimaalaste eesmärkide ja 2050. aastaks kehtestatud ELi kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamisele, eelkõige riiklike energia- ja kliimakavade kaudu, mis võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrusega (EL) 2018/1999⁴ kehtestatud energialiidu ja kliimameetmete juhtimismehhanismi raames – ning toetades digipööret, mis soodustab ülespoole suunatud majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist, liidu liikmesriikide majanduse kestliku kasvu ja lõimimise taastamist ja edendamist ja kvaliteetsete töökohtade loomist ning liidu strateegilist sõltumatust koos avatud majanduse ja Euroopa lisaväärtuse loomisega;
- I. arvestades, et 7.–8. mail 2021. aastal Portos toimunud tippkohtumisel tunnustasid ELi juhid Euroopa sotsiaalõiguste sammast majanduse taastamise põhielemendina ja rõhutasid Porto deklaratsioonis oma kindlat kavatsust jätkata ELi ja riiklikul tasandil selle tõhustatud rakendamist;
- J. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu erieesmärk on anda liikmesriikidele rahalist toetust, et aidata neil saavutada nende riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sätestatud reformide ja investeeringute eesmärgid ja sihid; arvestades, et see tähendab, et kõikide kavades sisalduvate meetmete (sealhulgas investeeringud digivaldkonda ja keskkonnahoidu) ning kokkulepitud reformide ja investeeringutega tuleb toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist, kvaliteetsete töökohtade loomist ja ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist; arvestades, et meetmed, mis nende sotsiaalsete eesmärkide saavutamisele kaasa ei aita, ei ole taaste- ja vastupidavusrahastu määruhes nõuetega kooskõlas;
- K. arvestades, et üldjuhul oleksid liikmesriigid pidanud esitama oma riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad komisjonile 30. aprilliks 2021; arvestades, et praeguseks on komisjonile riikliku taaste- ja vastupidavuskava esitanud 23 liikmesriiki;
- L. arvestades, et Euroopa Parlamendis toimus täiskogu arutelu, mille järel võeti 18. mail 2021. aastal vastu resolutsioon Euroopa Parlamendi õiguse kohta saada teavet riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamise kohta;
- M. arvestades, et selleks, et tagada nõuetekohane demokraatlik järelevalve ja parlamentaarne kontroll taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise üle ning suurem läbipaistvus ja demokraatlik vastutus, peab komisjon Euroopa Parlamenti korrapäraselt suuliselt ja kirjalikult teavitama riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamise seisust, sealhulgas kuuel sambal (sealhulgas üld- ja erieesmärgid ning horisontaalsed

⁴ ELT L 328, 21.12.2018, lk 1.

põhimõtted) ning taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatud 11 hindamiskriteeriumil põhineva kohaldamisalaga seotud reformidest ja investeringutest;

1. on seisukohal, et taaste- ja vastupidavusrahastu on ELi ajaloolise tähtsusega vahend, mille abil edendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, tagada lähenemine, suurendada konkurentsivõimet ja aidata liikmesriikidel leevendada COVID-19 pandeemia majanduslikku ja sotsiaalset mõju, seada oma majandus tugevale ja kestlikule kasvuteele, valmistada ELi ette selliste pikaajaliste probleemide lahendamiseks nagu õiglase, rohe- ja digipööre ning luua ELi lisaväärtust;
2. nõuab, et komisjon kohaldaks riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamisel täpselt taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sisu ja kirjatähte ning enne nõukogu rakendusotsuse eelnõu vastuvõtmist esitaks põhjalikud ja igakülgsed hinnangud, distantseerudes samal ajal asjaolust, et ta oli enne kavade esitamist tihedalt kaasatud nende koostamisse; väljendab siiski heameelt komisjoni püüdluste üle tagada riiklike taaste- ja vastupidavuskavadega seotud asjakohaste nõukogu rakendusotsuste kiire vastuvõtmine enne suve, ning komisjoni jätkuva koostöö üle liikmesriikidega, et aidata neil koostada kvaliteetseid kavasid, mis aitavad oluliselt kaasa ELi ühiste eesmärkide täitmisele;
3. on veendunud, et rahalised vahendid tuleb sektorite, ühiskondade ja tulevaste põlvkondade vahel õiglaselt jaotada, et tagada nende suurim võimalik mõju majanduslikule ja sotsiaalsele ülespoole suunatud lähenemisele ning territoriaalsele lähenemisele, heaolule ja majanduslikule stabiilsusele; rõhutab, et suurte sihtidega kavad ja usaldusväärne elluviimine on käesoleva võimaluse täielikuks ärakasutamiseks väga olulised; ootab, et liikmesriigid kasutaksid nüüdse võimaluse täielikult ära ning tagaksid oma kavade kõrge kvaliteedi; nõuab rahaliste vahendite eraldamisel ja kasutamisel täielikku läbipaistvust ja aruandekohustuse täitmist;
4. kutsub komisjoni üles nõudma, et sõltumata liikmesriikide suurusest ja nende valimiste tähtaegadest sisaldaksid nende kõigi riiklikud kavad ambitsioonikaid reformimeetmeid;
5. kutsub komisjoni üles hoolikalt hindama, kas taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid teenivad taaste- ja vastupidavusrahastu määruse eesmärki edendada liikmesriikides majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust; kutsub komisjoni üles loobuma ilma tegeliku lisaväärtuseta projektide nn ümberpakendamisest, eriti mahajäänud piirkondade jaoks, eelkõige kui see võib suurendada ELis erinevusi sotsiaalses, majanduslikus ja territoriaalses lähenemises;
6. kordab, et Euroopa Parlament kutsub üles tagama talle õiguse saada riiklike taaste- ja vastupidavuskavade käimasoleva hindamise kohta teavet, et ta saaks teha taaste- ja vastupidavusrahastu komisjonipoolse hindamise ja rakendamise üle demokraatlikku kontrolli;
7. kutsub komisjoni üles hoolikalt hindama ja tagama, et kõik riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad toetaksid tulemuslikult ning terviklikul ja tasakaalustatud viisil kõiki taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklis 3 osutatud kuut sammast; tuletab meelde, et iga meede peaks aitama kaasa ühele või mitmele Euroopa jaoks olulisele poliitikavaldkonnale, mis on jagatud kuueks sambaks;

8. rõhutab, et kavad peavad kogu rakendamisetapis vastama regulatiivsetele nõuetele, sealhulgas vastavalt 37 % ja 20 % vahenditest tuleb kulutada rohe- ja digipöördele; kutsub komisjoni üles hindama ka kavandatud meetmete kvalitatiivset külge, tagamaks, et need oleksid rakendamisetapis mõlema aspektiga kooskõlas; ootab, et komisjon kiidaks heaks ainult kavad, mis vastavad täielikult eesmärgile; kutsub komisjoni üles võtma arvesse, et tulevikus võib tekkida vajadus riiklike kavasid muuta, et tagada nõukogu rakendusotsuse eelnõu ettevalmistamine vastavalt taaste- ja vastupidavusraha määruse nõuetele;
9. tuletab meelde, et määruse kohaselt ei asenda taaste- ja vastupidavusraha vahendid korduvaid riigieelarvelisi kulutusi, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, ning kutsub komisjoni üles seda kriteeriumi igakülgsest hindama;
10. märgib, et rohkem kui ühte liikmesriiki hõlmavad piiriülelised projektid loovad suurt Euroopa lisaväärtust ja sellega seotud ülekanduvat mõju, ning peab kahetsusväärseks, et vaid vähesed riiklikud kavad sisaldavad piiriülelised projekte; palub komisjonil liikmesriike igati innustada toetama taaste- ja vastupidavusraha rahastatavaid piiriülelised projekte;
11. märgib, et juba esitatud riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kohaselt taotlevad laenu vaid üksikud liikmesriigid; kutsub liikmesriike üles kaaluma kättesaadavate laenu parimal moel kasutamist, et võimalusi mitte käest lasta; on mures, et märkimisväärne osa laenudest võib jääda taaste- ja vastupidavusraha lõppedes kasutamata, ning kutsub liikmesriike üles hoolikalt oma vajadusi hindama ja seda võimalust riiklike taaste- ja vastupidavuskavade esitamisel või kavade muutmise kaudu parimal viisil ära kasutama;

Rohepöörde

12. väljendab heameelt selle üle, et taaste- ja vastupidavusraha tehtavaid keskkonnahoidlike investeringuid rahastatakse peamiselt roheliste võlakirjade emiteerimise kaudu;
13. rõhutab, et kooskõlas taaste- ja vastupidavusraha määruse VI lisas sätestatud metoodikaga tuleks iga kava kogueraldisest (toetused ja laenud) eraldada vähemalt 37 % kliimameetmeteks; palub komisjonil olla tähelepanelik, kui ta hindab, kas kliimameetmetele eraldatakse 37 % kulutustest, et meetmeid ei arvestataks topelt ega liigitataks valesti ja et välditaks rohepesu; väljendab muret selle pärast, et mõned investeringud on tähistatud keskkonnahoidlike investeringutena, kuigi VI lisas esitatud kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimise metoodikat nende suhtes ei kohaldata; soovib, et kui VI lisas sätestatud kliimamuutustega seotud kulutuste jälgimise metoodikat laiendatakse, siis tuleks selle suhtes kohaldada lisakontrolli; nõuab, et rakendamisetapis eelnimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikud kaitsemeetmed peavad täiel määral sisalduma nõukogu rakendusotsuse eelnõus esitatud eesmärkides ja sihtides; loodab, et vastavalt VI lisa nõuetele ei saa fossiilkütustega otseselt või kaudselt seotud investeringuid liigitada kliimamuutustega seotud kulutusteks; tuletab meelde, et VI lisas sätestatud metoodikas esitatud eritingimuste kohaselt eraldatakse rohepöörde eesmärgi saavutamiseks kas 40 % või 100 % vahenditest;

14. tuletab meelde, et rohepöörde toetamiseks on kõige tähtsamad olulise kahju ärahoidmise põhimõtte, nõue, mille kohaselt vähemalt 37 % igas riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvatest investeeringu- ja reformikuludest (toetused ja laenud) peaksid toetama kliimaeesmärkide saavutamist, ning keeld rahastada meetmeid, mis on liidu kliimaeesmärkidega vastuolus; tuletab meelde taaste- ja vastupidavusrahastu määruse nõuet, et kõigi meetmete puhul tuleb järgida olulise kahju ärahoidmise põhimõtet taksonoomiamääruse⁵ artikli 17 tähenduses, ning et komisjoni avaldatud määruse suuniste ja määruse lisade (eelkõige III lisa) kohaselt peavad kõik meetmed olema selle põhimõttega kooskõlas; on seetõttu mures selle põhimõtte eiramise pärast kavade hindamisel, ning palub komisjonil tagada olulise kahju ärahoidmise põhimõtte täielik järgimine, seda ka rakendamisetapis; ootab, et komisjon pööraks erilist tähelepanu elurikkuse mõõtmele, ning tuletab meelde, et ükski tegevus, mis toimub elurikkuse seisukohast tundlikes piirkondades või nende läheduses (sealhulgas Natura 2000 kaitsealade võrgustik, UNESCO maailmapärandi objektid ja peamised suure elurikkusega alad ning muud kaitsealad), ei ole taaste- ja vastupidavusrahastust rahastamiseks abikõlblik; palub komisjonil avaldada kõik seonduvad hindamistulemused; rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine ei tohi viia keskkonnastandardite alandamiseni ega olla vastuolus keskkonnaalaste õigusnormidega; eeldab, et kõik asjakohased meetmed, mille sõelumisetapp vastavalt direktiividele 2011/92/EL⁶ ja 92/43/EMÜ⁷ ei ole komisjoni poolt nõukogu rakendusotsuse eelnõu esitamise kuupäevaks lõpule viidud, peavad esimese asjakohase vahe-eesmärgi ja/või eesmärgi osana vastama asjakohastele regulatiivsetele nõuetele; toonitab eelkõige asjaolu, et ELi toetatud niisutuseks suunatud investeeringud ei tohi viia antud vesikonnas niisutuseks kasutatava veekoguse netovähendamiseni ja peavad olema vastavuses direktiivi 2000/60/EÜ⁸ artikli 4 lõike 1 kohase veekogude hea seisundi saavutamise; see hõlmab ka niisutuse laiendamisest mõjutatud veekogusid, mille seisund on asjaomasel veemajanduskavas hinnatud vähem kui heaks; palub nõukogu rakendusotsuse eelnõule lisatavatesse komisjoni talituste töödokumentidesse lisada eraldi peatüki, milles hinnatakse vastavust asjakohastele ELi keskkonnaalastele õigusaktidele ja eeskirjadele, eelkõige reformidele; kordab, et ükski toetatud meetmetest (eelkõige metsastamine ja taasmetsastamine) ei tohi põhjustada süsinikku talletavate ja/või suure elurikkusega ökosüsteemide, eelkõige märgalade, turbaalade ja suure elurikkusega püsikarjamaade hävimist või muutumist; ootab, et komisjoni talituste töödokumentides antaks eraldi aru selle kohta, kuidas komisjon riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades esitatud analüüsidele lisaks uuris asjaomaseid konkreetseid riskivaldkondi, keskendudes eriliselt elurikkusele;
15. tuletab meelde, et arvestades elurikkuse järsu vähenemise pidurdamise tähtsust, peaks taaste- ja vastupidavusrahastu toetama elurikkusega seotud meetmete integreerimist liidu poliitikavaldkondadesse; kutsub komisjoni üles avaldama ülevaadet riiklikes

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

⁷ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

taaste- ja vastupidavuskavades loetletud elurikkusega seonduvatest ja elurikkust tulemuslikult toetavatest meetmetest; väljendab muret selle pärast, et enamikes riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades on elurikkuse edendamise meetmeid väga vähe või ei ole neid üldse; ootab sellega seoses ühtlasi, et komisjon rangelt kohaldaks olulise kahju ärahoidmise põhimõtet ja lükkaks eelkõige tagasi reformid ja investeeringud, mis võivad elurikkust kahjustada või millega ei kaasne piisavad kõrvalmeetmed;

Digipööre

16. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt peavad kõik riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad sisaldama meetmeid, mis mõjusalt toetavad digipööret või sellest tulenevate probleemide lahendamist, ning nendega seotud summa (vastavalt VII lisas sätestatud digitaliseerimise meetmetega seotud kulutuste jälgimise metoodikale) peab moodustama taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest vähemalt 20 %; tuletab meelde, et nimetatud metoodikat tuleb kasutada meetmete puhul, mida ei saa otseselt seostada ühegi VII lisas loetletud sekkumisvaldkonnaga; tuletab meelde, et mõne investeeringu puhul võib digieesmärkide saavutamiseks antava toetuse määra suurendada, et võtta arvesse kaasnevaid reformimeetmeid, mis suurendavad investeerimistoimingu mõju digieesmärkidele;
17. tuletab meelde, et liikmesriigid peaksid oma kavades nägema digivõimekusse ja digitaalsesse ühendatusesse tehtavate investeeringute puhul ette julgeolekualase enesehindamise, mis põhineb objektiivsetel ühistel kriteeriumidel ja mille käigus tehakse kindlaks võimalikud julgeolekuprobleemid ja kirjeldatakse, kuidas need probleemid lahendatakse, et järgida asjakohaseid liidu ja riiklikke õigusnorme; palub komisjonil tagada, et selline hindamine nähtaks ette kõigis selliseid investeeringuid sisaldavates riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades ning et vastavad meetmed ei oleks liidu strateegiliste huvidega vastuolus;
18. on veendunud, et digimeetmed võivad väga oluliselt suurendada ELi rahvusvahelist konkurentsivõimet ja luua kvaliteetseid töökohti, ning on mures, et mõned riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad ei ole digipöördesse ja eelkõige digitaristusse tehtavate investeeringute osas piisavalt tasakaalustatud;
19. kutsub komisjoni üles õhutama liikmesriike täielikult järgima koostalitlusvõime, energiatõhususe ja isikuandmete kaitse põhimõtteid ning edendama digiinvesteeringutes avatud lähtekoodiga lahenduste kasutamist, nagu taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses nõutakse;

Majanduskasvu, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse ning heaolu edendamine

20. väljendab erilist heameelt nende riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades esitatud meetmete üle, millega toetatakse arukat, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tootlikkust, konkurentsivõimet, teadusuuringuid ja innovatsiooni, tervishoidu ning hästi toimivat ühtset turgu, kus tegutsevad väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEed), edendatakse kvaliteetsete töökohtade loomist, võideldakse vaesuse ja ebavõrdsuse vastu, edendatakse kultuuri ja haridust, arendatakse oskusi ja pädevusi, toetatakse lapsi ja noori, suurendatakse kriisiks valmisolekut ja kriisile reageerimise suutlikkust ning leevendatakse COVID-19 kriisi mõju majandusele;

21. palub komisjonil hinnata, kas riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades pööratakse piisavalt tähelepanu lastele ja noortele suunatud meetmetele, ja seda tagama, eriti riikides, kus on tuvastatud struktuurseid probleeme seoses koolist väljalangemise, noorte töötuse, laste vaesuse ja väikelaste haridusega; nõuab, et reformid ja investeeringud noortes, eelkõige seoses oskuste täiendamise, ümberõppe ja hariduse, kutseõppe, duaalõppe, digioskuste ja elukestva õppega, tuleks viia kooskõlla noortegarantiiga ning nendes tuleks lisaks seadmete ostmisele keskenduda ka pädevuste arendamisele; rõhutab, et lastega seotud reformid ja investeeringud peaksid olema kooskõlas Euroopa lastegarantii põhimõtetega ning keskenduma iga vaesuses elava lapse õigusele ja võimalustele saada tasuta tervishoiuteenuseid, tasuta haridust ja lapsehoidu, korralik eluase ja piisavalt toitu.
22. tunneb heameelt meetmete üle, mis on kavadesse lisatud kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba ning ELi tööhõive, hariduse, tervise ja sotsiaalhoolekande valdkonna algatustega, et suurendada sotsiaalset ühtekuuluvust, tugevdada sotsiaalkaitseüsteeme ja vähendada kaitsetust; tuletab komisjonile meelde, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad peavad rahuldavalt vastama hindamiskriteeriumidele, ning kutsub komisjoni üles hindama hoolikalt iga meetme sotsiaalseid tagajärgi ja mõju, et tagada vastavus taaste- ja vastupidavusrahastu määrusele; nõuab kindlalt, et komisjon tagaks, et iga riiklik taaste- ja vastupidavuskava kajastaks neid kriteeriume piisavalt;
23. on veendunud, et rohelistel ja digiinvesteeringutel on suur potentsiaal luua kvaliteetseid töökohti ning vähendada ebavõrdsust ja digilõhet; kutsub komisjoni üles tagama, et kõige haavatavamad kogukonnad ja piirkonnad ning kliimamuutustest enim mõjutatud kogukonnad ja piirkonnad saaksid rohelistest ja digiinvesteeringutest kasu; rõhutab, et võimalikult suure mõju tagamiseks tuleks roheliste ja digiinvesteeringute oodatav sotsiaalne tasuvus määrata riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades eelnevalt kindlaks;
24. nõuab, et komisjon ja nõukogu tagaksid, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamisel ja rakendamisel võetakse arvesse ja edendatakse soolist võrdõiguslikkust ja kõigi võrdseid võimalusi ning nende eesmärkide süvalaiendamist; ootab, et komisjon kooskõlas Euroopa Kontrollikoja 26. mai 2021. aasta eriaruandega nr 10/2021 „Soolõime ELi eelarves: aeg on minna üle sõnadelt tegudele“ süsteemselt koguks, analüüsiks ja esitaks olemasolevaid sooliselt segregeeritud andmeid taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamiseks; on sügavalt mures selle pärast, et enamik riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid ei aita märkimisväärselt kaasa nende eesmärkide saavutamisele ega süvalaiendamisele, vaid üsna tõenäoliselt hoopis soodustavad soolise tööhõive- ja palgalõhe suurenemist, ning need ei sisalda soolise ebavõrdsuse probleemi lahendamiseks sõnaselgeid ja konkreetseid meetmeid, seades ohtu nende kavade võime leevendada kriisi sotsiaalset ja majanduslikku mõju naistele ning reageerida asjakohastele riigipõhiste soovitustele;
25. rõhutab, et maksudest kõrvalehoidmine, maksustamise vältimine ja agressiivne maksuplaneerimine koos kahjuliku maksukonkurentsiiga vähendavad liikmesriikide maksutulu; tuletab meelde, et teatavad riigipõhised soovitused hõlbustavad agressiivset maksuplaneerimist; tunneb muret asjaolu pärast, et niisugune taktika võib õõnestada taaste- ja vastupidavusrahastule omast solidaarsust; palub seetõttu komisjonil hinnata riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid, pidades silmas agressiivset maksuplaneerimist, maksudest kõrvalehoidmist ja maksustamise vältimist hõlbustavaks peetavate riiklike

meetmete ning ebatõhusate rahapesuvastaste meetmete käsitlemist;

26. tuletab meelde, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad peaksid sisaldama reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimise meetmeid sidusa pakatina; tuletab komisjonile meelde, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades tuleb käsitleda liikmesriikide majanduse kriitilisi kitsaskohti ning et selleks peaksid kõik kavad aitama tõhusalt lahendada kõiki probleeme või suurt osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitusetes, sealhulgas nende eelarveaspektides; rõhutab, et 2019. aasta pandeemiaeelseid riigipõhiseid soovitusi tuleks tõlgendada praeguse kriisi ja uute probleemide valguses, et tagada sidusus nende, 2020. aasta riigipõhiste soovituste ning taaste- ja vastupidavusrahastu määruse üld- ja erieesmärkide vahel; rõhutab, et kõiki meetmeid, eelkõige neid, mis on seotud digi- ja rohepöördega, tuleks hinnata ka sotsiaalsest seisukohast vaadatuna, et vältida töökohtade kadumise, tööturuhäirete ja tööhõive polariseerumise ohtu, mis on tingitud kesktaseme kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade kadumisest, ning tagada, et äriühingute digi- ja rohepöörde protsesse ei kasutataks ettekäändena, et rakendada kulude vähendamise strateegiaid, mis põhinevad tööjõu kokkuhoiul; nõuab kindlalt, et komisjon pööraks erilist tähelepanu selle tagamisele, et kavandatud reformid oleksid tegelikud, uued ja ambitsioonikamad ning algaksid võimalikult kiiresti;
27. rõhutab, et kvaliteetsete töökohtade loomine ja edendamine on üks taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses sisalduvatest eesmärkidest ning see tuleks saavutada reformide ja investeringute laiaulatusliku paketi abil, samuti meetmete abil, millega tagatakse stabiilsed lepingud, inimväärased palgad, kollektiivlääbirääkimiste katvus ja sotsiaalkaitse alammäärad, sh ülevalpool vaesuspiiri olevad inimväärased pensionid, ning millega püütakse võidelda töötuse vastu; kutsub komisjoni üles lisama need näitajad riiklike taaste- ja vastupidavuskavade sotsiaalse progressi hindamise suunistesse; juhib tähelepanu sellele, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade raames elluviidavad tööturureformid peavad olema nende eesmärkide saavutamiseks kooskõlas;
28. peab kahetsusväärseks asjaolu, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid ei koordineerita piisavalt partnerluslepingute ja ELi programmidega, näiteks programmiga „InvestEU“; nõuab, et loodaks koostoime ja vastastikune täiendavus taaste- ja vastupidavusrahastu, partnerluslepingute, programmi „InvestEU“ ja muude ELi meetmete vahel; kutsub komisjoni üles hõlbustama programmi „InvestEU“ riigi osa kasutamist;
29. tuletab komisjonile meelde, et VKEd ja idufirmade märkimisväärne kaasamine on taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sõnaselge eesmärk, sealhulgas riigihankemenetlustes; tunneb muret selle pärast, et taaste- ja vastupidavusrahastust antavatest vahenditest saavad peamiselt kasu suured äriühingud ja see võib takistada ausat konkurentsi; kutsub komisjoni üles pöörama ülimat tähelepanu selle tagamisele, et VKEd ja idufirmad saaksid taaste- ja vastupidavusrahastust antavatest vahenditest kasu, ning tegema seda muu hulgas niisuguste eesmärkide sõnastamise ja suuniste pideva esitamisega, milles käsitletakse programmi rakendamist liikmesriikides; teeb ettepaneku lisada tehtavasse seiresse ka taaste- ja vastupidavusrahastu niisuguste vahendite osakaal, mille lõppsaajad on VKEd, ning kasutada selleks muu hulgas ühiseid näitajaid;
30. kutsub komisjoni üles hindama, mil määral võimaldavad taaste- ja vastupidavusrahastu

raames tehtud reformid ja investeeringud kaotada komisjoni hinnangul ELis esineva investeeringute puudujäägi, et saavutada kliima-, keskkonna- ja sotsiaalse kestlikkuse eesmärgid, sealhulgas Pariisi kokkuleppe ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid;

Sidusrühmade kaasatus

31. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 18 lõike 4 punkti q kohaselt peaks taaste- ja vastupidavuskavades sisalduma „nende konsultatsioonide kokkuvõtte, mis on läbi viidud kooskõlas riigisisese õigusraamistikuga kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, noorteorganisatsioonide ja muude sidusrühmadega, ning selgitus selle kohta, kuidas on sidusrühmade seisukohti taaste- ja vastupidavuskavas arvesse võetud“; kutsub komisjoni üles ergutama liikmesriike konsulteerima kõigi riiklike sidusrühmadega ning tagama nende, sealhulgas kodanikuühiskonna, sotsiaalpartnerite ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise kavade rakendamisse ja eelkõige kavade seiresse, et tagada tulevaste võimalike muudatuste või uute kavade puhul konsultatsioonide korraldamine;
32. tuletab meelde, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 152 on sätestatud, et liit tunnustab ja edendab tööturu osapoolte rolli liidu tasandil ning peab austama nende sõltumatust; rõhutab, et riiklike sidusrühmade, näiteks riikide parlamentide, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide piisav kaasamine riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamisse ja rakendamisse on riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ning taaste- ja vastupidavusrahastu kui terviku edukuse jaoks otsustava tähtsusega, et tõhustada riikide vastutust oma kavade eest, tagada vahendite kiire, läbipaistev, tulemuslik ja asjakohane kasutamine, suurendada läbipaistvust ning hoida ära kattumist, puudujääki ja topeltrahastamist; juhib tähelepanu Euroopa Regionide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja muude sidusrühmade väljendatud muredele ning peab kahetsusväärseks asjaolu, et paljud liikmesriigid ei ole piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi riiklike taaste- ja vastupidavuskavade koostamise protsessi kaasanud või on nad sellesse kaasanud ebapiisavalt, kuigi nad tuginevad neile suure osa taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite suunamisel; peab ühtlasi kahetsusväärseks paljude nende protsesside läbipaistmatust; peab kahetsusväärseks ka asjaolu, et mõnel juhul ei ole isegi liikmesriikide parlamente piisavalt kaasatud ega teavitatud; hoiatab, et kõik riiklike taaste- ja vastupidavuskavade alusel võetavad meetmed peaksid olema täielikus kooskõlas liidu *acquis*’i, riikide õigusaktide ja tavade ning asjaomaste sidusrühmade rolliga, eelkõige reformide ja investeeringute kavandamisel ja rakendamisel;

Kord, eesmärgid ja sihid

33. nõuab kindlalt, et kõik reformid ja investeeringud oleksid seotud eesmärkide, sihtide ja kuluarvestusega, mis on asjakohased, selged, üksikasjalikud ja piisava seire all ning mis tagavad eelkõige täieliku vastavuse taaste- ja vastupidavusrahastu määrusele ja liidu *acquis*’le, esindades liikmesriikide selgeid kohustusi;
34. nõuab, et komisjon tagaks, et enne nõukogu rakendusotsuses ning riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades kokku lepitud eesmärkide ja sihtide täitmise hindamist esitatakse

parlamendile esialgsed järeldused eesmärkide ja sihtide täitmise kohta, nagu on nõutud taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 25 lõikes 4;

35. tuletab komisjonile meelde, et investeringutega peaksid kaasnema reformid, ning nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et kõigiks heakskiidetud tagasiulatuvateks investeringuteks määratakse selgelt kindlaks asjakohased eesmärgid ja sihid ning et need vastavad kõigile õigusaktide nõuetele; kordab, et taaste- ja vastupidavusrahastu on loodud selleks, et toetada projekte, milles järgitakse liidu rahastamise täiendavuse põhimõtet; märgib, et kui taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate projektide hulgas ei ole selliseid, mis teisi projekte tõepoolest täiendavad, võib rahastu makromajanduslik mõju olla piiratud;

Institutsiooniline vastupidavus, juhtimine ja haldussuutlikkus

36. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu ning iga riikliku taaste- ja vastupidavuskava puhul tuleks täielikult austada Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi, õigusriiki ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;
37. rõhutab, et selleks, et taaste- ja vastupidavusrahastu ning riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad oleksid edukad, peavad komisjon, liikmesriigid ja kõik rakenduspartnerid tegutsema väga läbipaistvalt ja vastutustundlikult; palub komisjonil hinnata asjaomaste talituste ja ELi organite (nagu Euroopa Kontrollikoda, Euroopa Pettustevastane Amet ja Euroopa Prokuratuur) vajadusi ning anda neile vajalikud rahalised ja inimressursid, mis on vastavuses kõnealuse enneolematu suurusega ELi kulutuste nõuetekohase rakendamise kontrollimise vajadusega;
38. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastut tuleks rakendada usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt, kaasa arvatud pettuste, sh maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise, korruptsiooni ja huvide konfliktide tulemuslik vältimine ja selle eest vastutusele võtmine; palub komisjonil põhjalikult hinnata korda, mille liikmesriigid on kavandanud taaste- ja vastupidavusrahastu raames eraldatud vahendite kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks, ning pöörata sellega seoses erilist tähelepanu selle tagamisele, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad sisaldaksid kõiki vajalikke reforme koos asjakohaste eesmärkide ja sihtidega, mis on seotud asjakohaste riigipõhiste soovitustega; nõuab tungivalt, et komisjon jälgiks väga hoolikalt õigusriigi põhimõtte rikkumise või potentsiaalse rikkumisega taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisel ELi finantshuvidel kaasnevaid ohtusid, pöörates üksikasjalikku tähelepanu eelkõige riigihangetele; eeldab, et komisjon ei tee taaste- ja vastupidavusrahastu raames ühtegi makset, kui taaste- ja vastupidavusrahastu raames eraldatud vahendite kasutamisel ei ole korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamise meetmetega seotud eesmärgid täidetud;
39. nõuab tungivalt, et komisjon nõuaks kindlalt liikmesriikidelt selliste reformi- ja investeerimismeetmete rakendamist, millega suurendatakse halduslikku ja institutsioonilist vastupidavust ning kriisiks valmisolekut;
40. kutsub liikmesriike üles koguma ja salvestama lõplike vahendite saajate ja toetusesaajate ning taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate projektide eesmärkide, summa ja asukoha kohta andmeid standardses, elektroonilises ja koostalitlusvõimelises

vormingus ning kasutama ühtset andmekaevevahendit, mille teeb kättesaadavaks komisjon; kutsub sellega seoses komisjoni üles viima võimalikult kiiresti lõpule ühtset andmekaevevahendi väljatöötamise; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 22 lõikes 2 on sätestatud liikmesriikide kohustused koguda standardseisse kategooriatesse kuuluvaid andmeid ja tagada nendele juurdepääs; tuletab komisjonile meelde, et need kohustused tuleb tagada auditeerimiseks ja kontrollimiseks ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kohaste reformide ja investeerimisprojektide rakendamise meetmetega seotud vahendite kasutamise kohta võrreldava teabe esitamiseks; tuletab lisaks komisjonile meelde vajadust tagada lõplike toetusesaajate alane läbipaistvus ja asjakohane kord topeltrahastamise vältimiseks;

Euroopa Parlamendi hinnang delegeeritud õigusaktidele

41. rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse järel esitatud delegeeritud õigusaktide eelnõud, nimelt delegeeritud õigusakt taaste ja vastupidavuse tulemustabeli kohta ning delegeeritud õigusakt, milles sätestatakse ühised näitajad taaste- ja vastupidavusrahastu edusammudest aru andmiseks ja sotsiaalsete kulude aruandlusmetoodika, ei vasta Euroopa Parlamendi ootustele;
42. palub komisjonil tagada täielik läbipaistvus ajakavas, mida kasutatakse taaste- ja vastupidavusrahastu määruse järel vastu võetavate delegeeritud õigusaktide heakskiitmisel, st niisuguste delegeeritud õigusaktide heakskiitmisel, milles käsitletakse taaste ja vastupidavuse tulemustabelit ning sotsiaalsete kulude (sh lastele ja noortele tehtavate kulutuste) aruandlusmetoodikat ja milles sätestatakse ühised näitajad taaste- ja vastupidavusrahastu edusammudest aru andmiseks, ning võtta arvesse taaste- ja vastupidavusdialogi asjakohaseid elemente;
43. rõhutab, et riiklike taaste- ja vastupidavuskavade eelhindamiseks tuleb kokku leppida sotsiaalvaldkonna tulemuste jälgimise metoodika, tagamaks, et kavades ette nähtud meetmetega aidatakse saavutada sotsiaalvaldkonna eesmärged, nagu taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses on sätestatud; on veendunud, et sotsiaalvaldkonna tulemuste jälgimise metoodikas tuleb eeskujuks võtta Euroopa sotsiaalõiguste samba ülesehitus ja analüüsida, kuidas aitavad meetmed igapäevast elu viia; märgib, et tulemustabel ja ühised näitajad, mille abil hinnata, kuidas on riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine kõigis kuues sambas üld- ja erieesmärkide saavutamiseks edenenud, peavad olema tõhusad; rõhutab, et parim hindamismehhanism, mille alusel jälgida ülespoole suunatud sotsiaalses lähenemises tehtud edusamme, on Euroopa poolaasta sotsiaalvaldkonna tulemustabel, ja teeb seetõttu ettepaneku, et see tulemustabel integreeritaks sotsiaalse progressi seire vahendina ühistesse näitajatesse;
44. kutsub komisjoni üles lisama sotsiaalvaldkonna tulemustabeli sotsiaalnäitajad, eelkõige need, mis on seotud inimväärse töö, sotsiaalse õigluse, võrdsete võimaluste, tugevate sotsiaalhoolekande süsteemide ja õiglase liikuvusega, ühistesse näitajatesse, mida kasutatakse taaste- ja vastupidavusrahastu puhul edusammudest aru andmisel ning kavade seireks ja hindamiseks, samuti sotsiaalvaldkonna, sealhulgas Euroopa lastegarantii ja noortegarantii tulemuste jälgimise metoodikasse; rõhutab, et parlament kavatseb hoolikalt analüüsida delegeeritud õigusakte, mille komisjon selle kohta esitab, et teha kindlaks, kas sotsiaalnäitajad, tulemustabel ja sotsiaalvaldkonna tulemuste jälgimise metoodika on nende eesmärkidega kooskõlas, ning veenduda, et ei ole vaja

esitada vastuväiteid;

Järeldused

45. palub komisjonil hinnata esitatud kavasad asjakohaselt ning taaste- ja vastupidavusrahastu määrusele vastavalt; väljendab suurt muret selle pärast, kas paljud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvad meetmed ikka vastavad nende aluseks oleva taaste- ja vastupidavusrahastu määruse nõuetele, ning palub komisjonil tagada, et kõikide kavade kõik elemendid oleksid taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega täielikult kooskõlas;
46. tuletab komisjonile meelde oma nõudmist, et ta täidaks taaste- ja vastupidavusrahastu määrusest tulenevad kohustused anda parlamendile kogu asjakohane teave taaste- ja vastupidavusrahastu määruse rakendamise seisu kohta ning võtta arvesse taaste- ja vastupidavusdialoogi käigus väljendatud vaadetest tulenevaid kõiki asjaolusid, sealhulgas asjaomastes komisjonides ja täiskogu resolutsioonides esitatud vaateid; tunneb heameelt komisjoni suuremate pingutuste üle anda Euroopa Parlamendiga korrapäraselt toimuvatel kohtumistel asjakohast teavet;
47. nõuab kindlalt, et komisjon tagaks, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad sisaldaksid sätteid, millega tagatakse, et liidu rahaliste vahendite saajad peavad ära märkima nende vahendite päritolu ja tagama liidu rahastamise nähtavuse, näidates seda võimaluse korral liidu embleemi ja raha päritolu kajastava märke „rahastanud Euroopa Liit – NextGenerationEU“ abil;
48. tuletab nõukogule meelde, et „[n]õukogu ettevalmistavates organites peetud arutelude asjakohaseid tulemusi jagatakse Euroopa Parlamendi pädeva komisjoniga“, eriti nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise etapis;
49. kutsub komisjoni üles järgima ka edaspidi taaste- ja vastupidavusdialoogide käigus avatud, läbipaistvat ja konstruktiivset lähenemisviisi;
50. tuletab meelde seisukohta, mille parlament sõnastas 2020. aastal tugevama taastekava kohta, ning kutsub komisjoni ja nõukogu üles hindama, kas kriisiga toimetulekuks oleks vaja lisasummasid;
51. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, Euroopa Ülemkogule ja komisjonile.